

„... najmenší však v kráľovstve Nebies ...“

Frank Peschel

Jordán, čo znamená „zostupujúci“, vyviera – obdarený sviežou životnou silou – vo výšinných pohoria Hermon, preteká rybnatým jazerom Genezaret, klesá čím ďalej, tým viac do zeme, až jeho voda nakoniec „umiera“ v soli Mŕtveho mora. Tam, na najnižšom mieste Zeme, stál svätý Ján Krstiteľ a kázal vnútorné obrátenie, lebo na začiatku nášho letopočtu hrozil ľudstvu podobný osud, ako má voda Jordánu. Životná sila z výšin bola vyčerpaná, ľudskej duši a duchu hrozilo zmeravenie. Ako však dospieť k obratu, ako dosiahnuť z núdze vyslobodzujúce osvieženie a oživenie umierajúcich síl človeka? Ján najskôr svojím slovom prebudil zmysel pre obrátenie. Potom pokrstil toho *jedného*, ktorý mal priniesť obrat, poukázal na neho ako na *toho*, ktorý bude viesť smerom nahor, a nie naspäť – obrat dopredu, do niečoho netušene nového. Tak sa Ján stal pôrodníkom nového sveta. Odkiaľ mal náhľad a silu, aby to dokázal?

Anjelské slovo – ľudské slovo

Kristus o ňom povedal zvláštne slová: „Medzi všetkými, ktorí sa narodili zo ženy, nepovstal nik väčší ako Ján Krstiteľ.“ (Matúš 11,11) Prečo takýto čudný opis? Predsa sa všetci narodili zo ženy. Alebo je možné narodiť sa ešte inak?

Ale najprv: Ako sa vlastne odohralo Jánovo narodenie? Obidvaja rodičia boli už starí, ich telá boli už ledva spôsobilé darovať dieťaťu život. Tu sa archanjel Gabriel zjavil Zachariášovi, keď v chráme obetoval kadidlo, a predpovedal mu syna. Má ho nazvať Ján, a že *on* to bude, ktorý ide pred Pánom v duchu a v sile Eliáša.

Zachariáš – prv zarazený, potom anjelom povzbudený – poukazuje na stareckú slabosť tela. Anjel to však „vie“ lepšie. Jeho slovo sa v pravý čas naplní, aby sa mohlo stať, čo je nevyhnutné pre správny pokrok sveta. Tu Zachariášovo len ľudské slovo zmĺklo. Medzi slovom a plodnou silou je hlboká súvislosť, ktorá sa stáva počuteľnou v dobe pohlavnej zrelosti. Zachariášovo slovo bolo kňazskou službou zvyknuté na oddanosť božskému duchu. Táto oddanosť sa teraz mala *premeniť* na silu, ktorá dokáže oživiť starecké telá, a mala sa *naplniť* v „bohoslužbe“ plodenia človeka, zasväteného duchu. V koľkej vrúcnosti asi Alžbeta tohto syna počala!

Ešte ako chlapec odišiel Ján do púšti. S kým tam hovoril? „Ten, ktorý ma poslal, hovoril ...“, vravel neskoršie. Tak zostalo ľudské slovo nemé, aby v ňom rástlo *slovo anjelské*. Na mieste, kde Ján raz bude krstiť, kedysi Eliáš podrobil skúške svojho žiaka Elizea. Mal ukázať, či ho vie nasledovať, najprv cez Jordán, a potom, keď vystúpi v ohnivom voze do nebies. Elizeus ho vedel nasledovať v duchu a rozpoznal ho ako „vozataja“ Izraela. Duch a sila tohto ohnivého vozataja teraz pôsobili v Jánovi, a keď v roku 29 vystúpil, jeho slovo sa stalo *slovom plamenným*.

Smrť človeka – smrť Zeme

Smrť Jána Krstiteľa je záhadná. Mala byť nariadená len z rozmaru starnúceho kráľa Herodesa, ktorý sa dal vzrušiť tancom mladej ženy? Súvislosť sa mi nečakane zjavila, keď som raz uvidel sochu Salome od nie veľmi významného sochára v jednom krakovskom

múzeu (jeho meno som už zabudol). Akoby snívajúc držala misu s hlavou Jána Krstiteľa pred svojím lonom. Áno, *hlava* muža má svoju silu, schopnosť a veľkosť z *lona* ženy! Toto lono je ako ohnisko vysokých kozmických síl, ktoré sa tam spájajú, aby utvárali budúce telo. To sa Salome azda učila od svojej matky Herodias, a učila sa tiež, ako je možné tieto tajomstvá zjaviť v kultickom tanci. Bol deň Herodesových narodenín. Predviedla táto mladá kňažka tancom to, čo hovorili hviezdy v hodine Herodesovho narodenia? Zjavila mu tajomstvá materského lona? Potom by bolo pochopiteľné, prečo jej tanec na Herodesa tak silne zapôsobil.

Ale prečo taká strašná cena? – Očividne je hlava na mise hlboký symbol (objavuje sa napr. v keltskom epose Peredur). V starých dobách bol človek vo svojom živote odkázaný na to, čo mu krajina v jeho okolí poskytovala ako potravu. To ovplyvňovalo aj jeho vedomie a nakoniec celú kultúru: v teplých vlhkých nížinách žili ľudia inak ako v horách, vytvorili si iné životné zvyklosti, a tým aj inú kultúru. Tiež svetové strany ovplyvňovali a určovali ráz kultúry. Kto si to uvedomil, mohol vravieť: Zem sa okolo mňa rozprestiera ako misa. Daruje mi hojnosť potravy – pre telo, dušu a ducha. Ja som tým, čo si zem – moja matka – vo svojej mise pre mňa prichystáva. Moja *hlava* má od nej svoju silu.

Pokrokom kultúry, napr. v Mezopotámii či v Egypte, ktorý priniesol intenzívnejšie roľníctvo, obchod a remeslo, stal sa človek čím ďalej tým viac nezávislejším od svojho okolia. Tu najprv ešte umožnila krv či príbuzenstvo súdržnosť kultúry. Ale so začiatkom nášho letopočtu stratila aj krv silu ku tvoreniu kultúry. Chcela sa Herodias proti tomu vývoju vzoprieť, že zinscenovala hrôzyplný obraz krvavej hlavy na mise? Chcela sa držať starých síl krvi? Jej obraz však vraví: človek, ktorý sa oddáva silám krvi, je odsúdený na smrť, jeho hlava – jeho vedomie – vie vytvoriť už len mŕtve veci. Veď Zem samotná stratila svoju životnú silu. Ján zvestoval obrat a pomohol ho uskutočniť. Bol najväčším zo všetkých, kto sa narodili zo ženy. Teraz však mala prísť nová doba, v ktorej sa človek – oslobodený od starých síl krvi – mal narodiť novým spôsobom. Herodias musela zvestovateľa tejto pravdy nenávidieť.

Zárodok človeka – zárodok Zeme

Ak Ján zomrel, ten *jeden*, ktorý mal priniesť obrat, už začal pôsobiť. Keď počul o osude Jána Krstiteľa, odišiel do samoty. Ľudia ho však hľadali a našli. Ako sa schýlilo k večeru, vyzval učeníkov, aby dali ľuďom jesť. Päť chlebov na päťtisíc ľudí? Všetci sa však nasýtili – a zostalo dvanásť košov s odrobinami. Akoby celý hviezdny okruh do toho daroval svoju silu. Áno, silou Krista človek stál celkom bezprostredne vo vzťahu ku kozmu, už viac nie s pomocou Zeme, a tiež nie s pomocou ženy. V okamihu nasýtenia svitalo budúce vedomie, skrze ktoré sa človek včlení do kozmu ako jeho časť v sebaurčení a spolutvorení.

To má predpoklad. Marek a Lukáš popisujú, že sa všetci mali usadiť v skupinách. Prečo? – Kedysi bol človek časťou kozmu, potom pokrvného spoločenstva, ale pozemské vedomie ho stávalo stále viac na seba samého, doviedlo ho do odlúčenosti. Ale keď tí, kto sú od seba odlúčení, opäť nachádzajú seba navzájom a hľadajú súlad svojich schopností, aby vykonali spoločné dielo, tu sa zjavuje na Zemi to, čo spoznáваме na nebeských hviezdach: vo svojej rôznej svietivosti predsa tvoria celok, pôsobia spolu v harmónii – obraz budúceho ľudského spoločenstva. Také spoločenstvo môže bezprostredne zažiť sýtiacu silu kozmu a stane sa tak zárodkom novej Zeme.

Kráľovstvo Zeme – kráľovstvo Nebies

Krátko pred nasýtením zástupu zomrel Ján symbolickou smrťou. On ako „najväčší z tých, ktorí sa narodili zo ženy“, poznal nutný zostup človeka na Zem, jeho zapletenie do viny a smrti. Tušil však tiež milosť, ktorá povedie človeka opäť nahor do čistých sfér éteru, ktoré „nie sú môžu len to, čo je bez viny“. Bude to raz kráľovstvom Nebies? Obostierajúcim Zem, ako rastliny obostierajú zemský prach?

V Louvre visí obraz Jána Krstiteľa, namaľovaný rukou Leonarda da Vinci. Vraj to bol jeho posledný obraz. Nevidíme tam fúzatého askétu alebo vášnivého kazateľa s rozstrapatenými vlasmi! Vidíme takmer žensky pôsobiaceho mládenca s uvedomelo vážnym, ale uvoľneným úsmevom a pohľadom, ktorý je úplne bdely a vyzýva pozorovateľa, nasledovať jeho gestá rúk. Ľavá ruka ukazuje na srdce. Pravá ruka ukazuje nahor. Keď sa človek na to pozrie, všimá si, že palec a ukazovák tejto ruky tvoria niečo ako kvetný kalich, do ktorého sa prostredník ako naplňujúci ohýna naspäť. Poukazuje to na iný spôsob oplodnenia? Už nie v telesne vonkajšom zmysle, ale v duševnom vyrovnaní medzi usilovaním a prijímaním? Úplne nevinne? Potom by sa človek mohol „narodiť“ ešte inak. Ján drží palicu, ku ktorej ja hore priviazané

priečne drievko: kríž. Ľavá ruka, ktorá sa dotýka srdca, drží palicu. Z pravej ruky, podobnej kalichu, palica vyrastá st'aby kríž, akoby mimovoľne, avšak jasne hovoriac.

„... najmenší však v kráľovstve Nebies je väčší než Ján.“ Kto v zmysle Jána Krstiteľa vo vážnom usilovaní prijíma Ducha Kristovho, je účastný vyššieho narodenia. Potom už nie je pre neho určujúce pozemské narodenie. Hoci je najmenší v kráľovstve Nebies, toto narodenie prerástol.

Tento článok vyšiel pod názvom „... der Kleinste jedoch im Reiche der Himmel ...“ v časopise Die Christengemeinschaft, číslo 6, jún 2015. Z nemčiny preložil autor.